

Ești cetățean al Uniunii Europene!

► Cunoaște-ți drepturile
atunci când studiezi, lucrezi sau călătorești

Cuprins

Ce înseamnă să fii cetățean al Uniunii Europene? pag. 3

Ce drepturi aveți în calitate de:

Consumator? pag. 5

Turist? pag. 8

Student? pag. 10

Lucrător? pag. 12

Ce înseamnă să fi cetățean al Uniunii Europene?

Anul 2013 este Anul European al Cetățenilor, an care vă este dedicat dumneavoastră și drepturilor dumneavoastră. În acest an se împlinesc 20 de ani de la introducerea, în 1993, prin Tratatul de la Maastricht, a cetățeniei europene. Dar ce este cetățenia europeană?

Cetățean al Uniunii Europene este orice persoană având naționalitatea unuia dintre Statele Membre. Cetățenia europeană nu înlocuiește cetățenia națională, ci vine în completarea acesteia, adăugând noi drepturi:

1. **Dreptul la libera circulație pe teritoriul Uniunii Europene** este cel mai evident avantaj. După cum știți, în calitate de cetățean al UE, aveți dreptul de a circula și de a locui oriunde pe teritoriul UE, dar pentru a locui în alt stat membru pe o perioadă de peste trei luni, trebuie să îndepliniți anumite condiții care diferă în funcție de motivul deplasării (muncă, studii, etc.). Astfel, după această perioadă, puteți să locuiți pe teritoriul altui stat membru doar dacă sunteți angajat ca lucrător, sunteți liber profesionist, sunteți angrenat într-o acțiune de formare profesională sau sunteți student la o instituție acreditată, în condițiile în care aveți suficiente resurse și asigurare medicală completă.

După împlinirea a cinci ani de ședere continuă legală în statul membru gazdă beneficiați de dreptul de ședere permanentă. Odată dobândit, acest drept nu mai este supus îndeplinirii condițiilor menționate anterior. Puteți pierde acest drept doar printr-o absență care depășește o perioadă de doi ani consecutivi.

2. Aveți dreptul de a beneficia pe teritoriul unui stat terț (stat care nu este membru al Uniunii Europene) de **protecție consulară** din partea autorităților diplomatice ale unui alt Stat Membru, în cazul în care statul din care provine nu are reprezentanță diplomatică sau consulară în statul terț respectiv.

3. Aveți **dreptul de a adresa petiții Parlamentului European** cu privire la preocupările sau nemulțumirile pe care le aveți. Subiectul petiției trebuie să intre în sfera de activitate a UE și să vă vizeze direct.

Detalii găsiți la: <https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/ro/petition.html>.

De asemenea, vă puteți adresa Ombudsmanului pentru plângerile referitoare la „administrarea defectuoasă” de către o instituție sau un organism al UE.

4. De asemenea, aveți **dreptul de a vota și de a candida la alegerile municipale și pentru Parlamentul European** în statul membru în care locuiți.

Știați că cetățenii UE pot solicita Comisiei Europene să prezinte propuneri legislative?

Prin tratatul de la Lisabona, intrat în vigoare la 1 decembrie 2009, a fost instituită inițiativa cetățenească, care prevede faptul că un milion de cetățenii europeni dintr-un număr semnificativ de state membre pot solicita Comisiei Europene să prezinte propuneri legislative. Normele și procedurile care reglementează inițiativa cetățenească sunt stabilite printr-un regulament al UE, adoptat de Parlamentul European și de Consiliul Uniunii Europene în februarie 2011. Pentru informații privind inițiativele cetățenești lansate până în prezent și regulile care trebuie respectate pentru lansarea unei inițiative vă invităm să accesați pagina de internet: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=ro>

Ce drepturi aveți în calitate de consumator?

Protecția consumatorilor, a intereselor și a siguranței lor reprezintă o parte esențială a obiectivului general al UE de a ameliora calitatea vieții tuturor europenilor. Vă invităm să cunoașteți principiile de bază ale protecției consumatorilor, prin prisma cărora sunteți protejați:

1. Cumpărați orice doriți, oriunde doriți. Puteți să faceți cumpărături oriunde în UE și să aduceți acasă produsele cumpărate fără a plăti taxe vamale sau o taxă pe valoare adăugată suplimentară. Această prevedere se aplică și în cazul în care comandați bunuri prin internet, poștă sau telefon.
2. În cazul în care nu funcționează, returnați-l. În cazul în care articolul pe care l-ați cumpărat nu arată sau nu funcționează așa cum i s-a făcut publicitate sau în cazul în care nu este satisfăcător, aveți dreptul de a vi se înlocui articolul gratis sau de a vi se returna banii în cazul în care înlocuirea nu a fost efectuată într-un timp rezonabil. Toate bunurile de consum vândute în UE beneficiază de o garanție minimă de doi ani.

Norme speciale aplicabile cumpărăturilor on-line, prin telefon sau prin intermediul programelor TV

Pentru că nu puteți atinge și încerca ceea ce cumpărați online, beneficiați de câteva drepturi în plus. Dacă nu sunteți mulțumit cu ce ați cumpărat, aveți dreptul să returnați produsul în zece zile lucrătoare, din momentul livrării și să vă primiți banii înapoi, fără să fiți nevoit să explicați de ce v-ați răzgândit și fără să fiți obligat la penalități. Singurele costuri care pot cădea în sarcina dumneavoastră sunt cheltuielile directe de returnare a produsului.

3. Standarde înalte pentru siguranța alimentelor și a bunurilor de consum. Regulile UE în ceea ce privește siguranța produselor stipulează că producătorii și distribuitorii au responsabilitatea de a plasa pe piață numai produse sigure. În cazul în care într-o țară este depistat un produs periculos, celelalte țări ale UE sunt informate despre respectivul produs printr-un sistem de avertizare rapidă denumit „RAPEX”.

4. Informați-vă asupra a ceea ce mâncați. Legislația comunitară privind etichetarea produselor alimentare vă oferă posibilitatea de a ști ce consumați. Eticheta trebuie să conțină numele, compoziția și conținutul produsului, producătorul, metodele de depozitare și de preparare, data expirării sau termenul de valabilitate. În cazul în care produsul alimentar conține un produs modificat genetic, acest lucru trebuie menționat în mod clar. Folosirea cuvântului „ecologic” este, de asemenea, strict reglementată.

5. Contractele trebuie să fie echitabile față de consumatori. Legislația comunitară interzice clauzele contractuale care sunt considerate „neloiale”.

6. Uneori consumatorii se pot răzgândi. De exemplu, în cazul în care cumpărați o poliță de asigurare de viață prin telefon sau prin internet, aveți la dispoziție un termen de gândire de 30 de zile în care vă puteți răzgândi.

7. Facilitarea posibilității de a compara prețurile. În calitate de consumator, trebuie să puteți compara produsele pentru a decide care este cel mai rentabil. Vânzătorii trebuie să afișeze clar prețul întreg, cu tot cu TVA, iar „prețul unitar” (de exemplu, prețul pe kilogram sau pe litru) trebuie, de asemenea, indicat. De asemenea, societățile de servicii financiare trebuie să furnizeze anumite informații în mod standardizat.

8. Consumatorii nu trebuie să fie induși în eroare. Când cumpărați bunuri și servicii în UE, legislația europeană vă protejează împotriva practicilor comerciale neloiale:

- practicile înșelătoare, care se manifestă prin acțiune directă (furnizarea de informații false) sau omisiune (nefurnizarea unor informații importante)
- practicile agresive, al căror scop este să vă constrângă să cumpărați.

9. Protecție în timpul vacanței. În calitate de cetățean al UE beneficiați de o gamă largă de drepturi menite să vă ofere siguranță și încredere atunci când călătoriți în exteriorul și în interiorul UE.

10. Despăgubiri eficiente în cazul litigiilor transfrontaliere

În cazul în care aveți un litigiu nesoluționat cu un comerciant, există o serie de opțiuni disponibile la care puteți apela pentru a obține un sfat sau ajutor. Iată și pașii ce trebuie să urmați în soluționarea unui litigiu:

Pasul 1. Informați-vă și faceți o reclamație în scris către departamentul de relații cu clienții al comerciantului. În România există mai multe organizații pentru protecția consumatorilor care vă pot ajuta în acest demers. Asociația pentru Protecția Consumatorilor din România este una din acestea.

Datele de contact pentru aceasta sunt disponibile la adresa de internet: <http://www.apc-romania.ro/>

În cazurile transfrontaliere puteți recurge la Rețeaua Centrelor Europene pentru Consumatori (ECC-Net), care vă poate informa cu privire la drepturile dumneavoastră și vă poate ajuta să rezolvați problemele cu comercianții aflați în alte țări ale UE. Detalii și date de contact ale Centrului European al Consumatorilor din România se găsesc la adresa de internet: <http://www.eccromania.ro/>

Pasul 2. Acționați. În cazul în care negocierile dumneavoastră cu comerciantul au eșuat și doriți să duceți lucrurile mai departe, puteți lua în considerare două posibilități:

- Să acționați pe cale judiciară, la nivel național adresând o sesizare sau reclamație în atenția Comisariatului Județean pentru Protecția Consumatorilor, sau
- Soluționarea alternativă a litigiilor

Principalele tipuri de programe de soluționare alternativă a litigiilor care se ocupă de litigiile în care sunt implicați consumatori sunt concilierea, arbitrajul și medierea și, de obicei, sunt oferite de asociațiile profesionale. Informații suplimentare găsiți la: http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/adr_en.htm

Ce drepturi aveți în calitate de turist?

Când călătoriți cu o agenție de turism . . .

Legislația comunitară prevede că organizatorul călătoriei are obligația de a pune la dispoziție informații precise despre pachetul propus, inclusiv despre transport, cazare, masă, itinerarii și cerințe de asigurare. Aveți dreptul de a anula rezervarea în cazul în care, de exemplu, compania schimbă în mod semnificativ oricare dintre clauzele esențiale ale pachetului, cum ar fi datele vacanței sau prețul.

Dacă apar probleme după ce ați început călătoria, agenția de turism are anumite obligații:

- să vă ofere o alternativă corespunzătoare, fără majorarea prețurilor, pentru ca să vă puteți continua călătoria;
- să vă returneze diferența între sumele plătite și serviciile efectiv prestate în timpul călătoriei;
- dacă, din motive întemeiate, nu acceptați alternativele propuse, trebuie să vi se asigure transportul, fără costuri suplimentare, la locul de plecare sau în altă parte, cu acceptul dumneavoastră;
- dacă este necesar, să vă despăgubească pentru serviciile pe care nu le-a prestat.

Când călătoriți cu avionul . . .

Atunci când călătoriți cu avionul, în cazul în care zborul are o întârziere semnificativă, compania aeriană trebuie să vă pună la dispoziție mese și băuturi răcoritoare, cazare la hotel, în cazul în care este necesar, și posibilitatea de a comunica. Atunci când întârzierea depășește 5 ore, compania aeriană trebuie să se ofere să vă ramburseze valoarea biletului dumneavoastră, dar numai în cazul în care decideți să nu mai luați zborul întârziat.

În cazul în care zborul dumneavoastră a fost anulat din motive ce țin de linia aeriană, compania aeriană trebuie să vă ofere fie restituirea costului total al zborului, în termen de șapte zile, fie redirectionarea la destinația finală, cu prima ocazie sau la o dată ulterioară convenabilă pentru dumneavoastră. De asemenea, aveți dreptul la despăgubiri între 250 și 600 de euro, în funcție de momentul în care ați fost informat de anulare și de cauza acesteia. Nu aveți dreptul la despăgubiri în cazul în care ați fost informat despre anulare cu cel puțin două săptămâni înainte de data plecării sau ați fost informat într-un termen mai scurt de 14 zile, dar vi s-a oferit redirectionarea în condiții apropiate de orarul inițial.

De asemenea, puteți cere despăgubire pentru distrugerea, deteriorarea, pierderea sau întârzierea bagajului dumneavoastră în timpul unui zbor operat de o companie aeriană din UE, oriunde în lume. Pentru a o obține, trimiteți solicitarea companiei aeriene în termen de șapte zile – în cazul deteriorării – sau de 21 de zile – în cazul în care bagajul ajunge cu întârziere.

Când călătoriți cu trenul . . .

Dacă trenul are o întârziere de peste o oră, puteți fie să solicitați rambursarea prețului biletului ori furnizarea unei modalități alternative de transport, fie să vă continuați călătoria cu același tren, în ciuda întârzierii. Dacă întârzierea nu se datorează unor circumstanțe excepționale și alegeți să vă continuați călătoria, aveți dreptul la despăgubiri de 25 sau 50 % din prețul biletului (în funcție de durata întârzierii).

Când călătoriți cu autobuzul sau autocarul . . .

În 1 martie 2013 a intrat în vigoare Regulamentul Uniunii Europene nr. 181/2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul, anunțat de Comisia Europeană. Acest regulament prevede următoarele drepturi:

- rambursarea integrală a prețului biletelor sau redirectionare în caz de suprarezervare, anulare sau depășirea cu mai mult de două ore a orei estimate de plecare;
- asistență adecvată în cazul anulării sau al unei întârzieri mai mari de 90 de minute la călătorii mai lungi de 3 ore;
- compensații pentru decese, răniri, pierderea sau deteriorarea bagajelor din cauza accidentelor rutiere.

Ce drepturi aveți în calitate de student?

Orice student UE are dreptul să intre într-o altă țară UE și să locuiască acolo timp de până la trei luni, cu condiția să dețină o carte de identitate sau un pașaport valid.

Orice student UE are dreptul să locuiască într-un alt stat membru timp de peste trei luni, dacă îndeplinește anumite condiții. Acesta trebuie:

- să fie înscris într-un curs de studii într-o instituție de învățământ, publică sau privată, acreditată sau finanțată de statul membru gazdă;
- să dețină o asigurare cuprinzătoare de sănătate în statul membru gazdă și să informeze autoritățile naționale relevante în conformitate cu normele naționale;
- să dețină suficiente resurse pentru a nu deveni o povară nejustificată pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă.

Atunci când se înscriu la o universitate sau la o altă instituție de învățământ din străinătate, cetățenii UE trebuie să fie admiși în aceleași condiții ca și localnicii înscriși. Taxele de studii trebuie să fie la același nivel pentru toți studenții UE, iar împrumuturile pentru acoperirea taxelor de studii, atunci când acestea există, ar trebui să fie disponibile pe aceleași baze pentru toți, inclusiv pentru educația la distanță.

În cazul în care cursul pe care un student dorește să-l frecventeze este într-o altă limbă decât cea maternă, universitatea îi poate cere să demonstreze calificări lingvistice sau să treacă un test lingvistic proporțional pentru a se asigura că va avea capacitatea de a încheia cursul.

Atunci când se întorc în țara lor și doresc recunoașterea calificărilor acordate în străinătate, autoritățile trebuie să se asigure că studenții nu sunt penalizați pentru că și-au exercitat dreptul la mobilitate.

Sunteți interesat de burse, stagii, finanțări europene, voluntariat?

Apelați la Rețeaua Eurodesk. Experții Eurodesk vă prezintă diversele oportunități care vi s-ar potrivi în cazul în care doriți să studiați, să munciți, să participați la un schimb de tineret, să fiți voluntar european sau să călătoriți într-o altă țară europeană și vă indică pașii pe care trebuie să-i urmați. Eurodesk România funcționează în cadrul Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale. Detalii găsiți la adresa de internet: <http://www.eurodesk.ro/>

Experții Eurodesk România pot fi contactați la tel: 021.201.07.42 sau 021 201.07.63, la fax: 021.312.16.82 sau la adresa de E-mail: eurodeskro@eurodesk.eu

Acesați Portalul Ofertelor de Educație din Spațiul European PLOTEUS.

Acesta este un portal suport pentru cei care doresc să studieze în străinătate. Acesta oferă informații despre 31 de țări însumând 32 de limbi de studiu și oferă acces la peste 7.000 de adrese web. Mai multe despre PLOTEUS puteți afla accesând: http://ec.europa.eu/ploteus/home_ro.htm

Ce drepturi aveți în calitate de lucrător?

Dacă sunteți șomer și doriți să căutați un post în altă țară, îi puteți solicita oficiului dumneavoastră de ocupare a forței de muncă să vă transfere indemnizația de șomaj în țara respectivă, pe termen de 3 luni (cu posibilitatea de extindere până la 6 luni).

Ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă în altă țară din UE, trebuie să fiți tratat ca și cetățenii țării respective, în ceea ce privește accesul la piața muncii (cu excepția anumitor posturi din sectorul public), sprijinul oferit de oficiile de ocupare a forței de muncă și ajutorul financiar de care puteți beneficia pentru a vă găsi un loc de muncă. Totuși, noua țară ar putea să vă acorde unele forme de sprijin financiar doar după ce ați stabilit o legătură reală cu piața națională a muncii.

Când vă mutați pe teritoriul UE, sunteți obligat să plătiți contribuții la fondul de asigurări sociale doar într-o singură țară, chiar dacă lucrați în mai multe. Persoanele care lucrează în alte țări și membrii de familie aflați în întreținerea acestora sunt asigurați în cadrul sistemului de securitate socială al țării gazdă. Prestațiile sociale (concediu medical, concediu de maternitate/paternitate, pensii, asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, ajutoare de deces, indemnizații de șomaj, pensii anticipate, prestații familiale etc.) depind de legislația țării gazdă. Verificați care sunt drepturile de securitate socială din țara în care vă stabiliți la adresa de internet:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=858&langId=ro>.

Detalii privind formalitățile ce trebuie îndeplinite în cazurile menționate sunt disponibile pe internet la: http://europa.eu/youreurope/citizens/work/social-security-forms/index_ro.htm

Căutați un loc de muncă în alt stat european? Consilierii EURES vă pot ajuta!

Consilierii EURES (EUROpean Employment Services) vă oferă:

- Informații despre locurile de muncă vacante disponibile în 32 de țări europene.
- Sfaturi și îndrumări pentru găsirea unui loc de muncă în altă țară.
- Sfaturi referitoare la condițiile de muncă și viață din toate statele membre ale UE și ale AEE, inclusiv Elveția.

Locurile de muncă disponibile și datele de contact ale consilierilor EURES găsiți pe internet la <http://eures.anofm.ro/>.

Recunoașterea calificărilor profesionale

În cazul profesiilor reglementate, obținerea unui post în altă țară necesită, în general, recunoașterea calificărilor și a experienței profesionale. În termen de o lună de la depunerea cererii de recunoaștere a calificărilor, autoritățile trebuie să confirme primirea cererii și să vă solicite documentele necesare. Apoi, trebuie să vă comunice decizia în termen de 4 luni de la data depunerii dosarului complet. Dacă decizia este negativă, autoritățile trebuie să explice motivele respingerii. În cazul în care termenul limită a fost depășit, vă puteți adresa justiției.

Găsiți punctele naționale de contact pentru recunoașterea calificărilor profesionale la adresa de internet: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/contact/national_contact_points_en.htm

Alte servicii de informare și consiliere ale Uniunii Europene:

Europa ta. Vă gândiți să munciți sau să studiați în altă țară din UE și doriți să aflați care sunt locurile de muncă sau bursele disponibile? Doriți să înființați o firmă în alt stat membru? În calitate de cetățean european beneficiați de o serie de drepturi și oportunități. Descoperiți-le pe pagina de internet:

<http://europa.eu/youreurope/>

Consiliere de specialitate. Ați întâmpinat probleme în exercitarea drepturilor dumneavoastră de cetățean european? Vreți să aflați mai exact care sunt drepturile dumneavoastră într-o anumită situație? Prin site-ul „Europa ta – Consiliere” puteți solicita un răspuns personalizat din partea unui expert juridic. Acesta vă va furniza un răspuns în termen de o săptămână și vă va îndruma, dacă este cazul, către alte servicii de asistență

Accesați: <http://ec.europa.eu/citizensrights/>

Mediere în relația cu autoritățile din alte țări. Dacă autoritățile din altă țară a UE nu vă recunosc drepturile, puteți lua legătura cu SOLVIT. Rețeaua SOLVIT include membri ai administrațiilor naționale, care pot contribui la găsirea unei soluții în termen de 10 săptămâni.

Accesați: <http://solvit.eu>

Bibliografie:

<http://ec.europa.eu>

<http://europa.eu/youreurope/>

<http://consumatoreuropean.ro/>

<http://www.eccromania.ro/>

<http://www.eurodesk.ro/>

<http://eures.anofm.ro/>

<http://solvit.eu>

Vă invităm să ne contactați pentru a ne adresa întrebări la:

Centrul de informare Europe Direct Regiunea CENTRU

Strada DECEBAL, Nr. 12, Cod postal 510093,
Alba Iulia, județul Alba
Tel: 0358 403 121
e-mail: europedirect@adrcentru.ro
www.europedirect-adrcentru.ro

 vă ascultăm **vă informăm** **vă sprijinim**

Această publicație a fost realizată cu asistența financiară a Uniunii Europene.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.